

Z.F.ƏLİBƏYOVA

filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

e-mail: Zulfiyye.elibeyova@adu.edu.az

:<https://orcid.org/0000-0002-2942-8516>

Azərbaycan Dillər Universiteti

(Bakı şəh., R.Behbudov küç., 134)

10.62021/0026-0028.2025.4.230

YORDAN YOVKOVUN NƏSRİNDƏ MƏNƏVİ DƏYƏRLƏR VƏ HUMANİST ESTETİKA

Xülasə. Bu məqalədə XX əsr bolqar ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi Yordan Yovkovun həyatı və yaradıcılığı çoxşaxəli şəkildə tədqiq olunur. Tədqiqatda Yovkovun realizm və humanizm prinsiplərini birləşdirən ədəbi dünyası, onun folklor motivlərindən və xristian etikas elementlərindən istifadə üsulları araşdırılır. Xüsusilə “Teleqraf telləri boyunca” hekayəsi süjet quruluşu, simvolik məzmunu və üslubi xüsusiyyətləri baxımından təhlil olunur. Yovkovun yaradıcılığı bolqar xalqının mənəvi kimliyinin, multikultural mühitin və bəşəri humanizmin bədii təəcəssümü kimi dəyərləndirilir. Nəticə etibarilə, müəllifin nəsr üslubu və mənəvi fəlsəfəsi onu yalnız bolqar ədəbiyyatının deyil, Avropa realizminin də mühüm simalarından birinə çevirmişdir.

Açar sözlər: realizm, bolqar ədəbiyyatı, mifoloji element, romantizm

Məqalənin məqsədi Yordan Yovkovun həyat və yaradıcılığını araşdırmaq, xüsusilə onun “Teleqraf telləri boyunca” hekayəsində kənd həyatının mənəvi dəyərlərini və insanın vicdan, mərhəmət duyğularını necə təsvir etdiyini göstərməkdir.

Tədqiqatın aktuallığı ondan ibarətdir ki, Yordan Yovkov XX əsr bolqar ədəbiyyatında kənd həyatının mənəvi və etik dəyərlərini, insan psixologiyasının incəliklərini realizm və humanizm prinsipləri çərçivəsində poetik şəkildə əks etdirmişdir. “Teleqraf telləri boyunca” hekayəsi kontekstində xalqın gündəlik həyatı, ümid və mərhəmət motivləri bədii sistem kimi təhlil edilərək bolqar milli ədəbiyyatında humanist-estetik dəyərlərin yenidən qurulmasına imkan yaradır.

Yeni bolqar ədəbiyyatının formalaşmasında mühüm rol oynamış **Yordan Yovkov** (1880-1937) Balkan xalqlarının mədəni inkişafında özünəməxsus iz qoymuş sənətkarlardandır. O, 1880-ci ildə Bolqarıstanın Kotel rayonuna bağlı **Jeravna** kəndində, Koca Balkan dağlarının ətəyində anadan olmuşdur. Bu dağlıq bölgə onun gələcək yaradıcılığında təbiət obrazlarının, xalq həyatının və kənd romantizminin əsas qaynağına çevrilmişdir.

Uşaqlıq illəri Jeravnanın təbiəti, folkloru və kənd insanların həyat tərzilə sıx bağlı idi. Erkən yaşlarından xalq nağılları, mahnılar və əfsanələrə maraq göstərən gənc Yovkovun dünyagörüşü bu zəngin xalq irsi ilə formalaşmışdır. O, **Kotel orta məktəbini** bitirdikdən sonra Sofiyada yerləşən **Birinci Kişi liseyinə** daxil olur və burada klassik ədəbiyyatla tanış olur.

1902-1904-cü illərdə Yovkov **Knyajevo** qəsəbəsindəki **Ehtiyat Zabıtlar məktəbində** təhsil alır. Burada aldığı nizam-intizamlı hərbi hazırlıq onun sonrakı illərdəki həyat təcrübəsinə təsir etmiş, əsərlərində intizam, məsuliyyət və vətənpərvərlik motivləri bu illərin izlərini daşımışdır. 1904-cü ildə o, **Sofiya Universitetinin Hüquq fakültəsinə** daxil olsa da, atasının vəfatı onu ailəsinin maddi yükünü üzərinə götürməyə məcbur edir.

Yovkov universitet təhsilini yarımçıq qoyaraq doğma bölgəsinə dönür və 1912-ci ilə qədər Dobrucanın bir neçə kəndində **müəllim kimi** fəaliyyət göstərir. Müəllimlik fəaliyyəti döv-

ründə kənd həyatını, insanların xarakterini və mənəvi dəyərlərini yaxından müşahidə edir. Bu illər onun ədəbi yaradıcılığı üçün zəngin müşahidə materialı yaradır.

1912-ci ildə Balkan müharibələrinin başlanması ilə Yovkov hərbi xidmətə çağırılır. O, bölük komandiri kimi **Birinci Balkan müharibəsində** iştirak edir, daha sonra **İkinci Balkan müharibəsində Doyran yaxınlığında** gedən döyüşlərdə yaralanır. Göstərdiyi igidliyə görə **“Cəsarət Nişanı”** ilə təltif edilir. Bu hadisə onun həyatının dönüş nöqtələrindən biri olur və müharibə təcrübəsi sonrakı əsərlərində insanın mənəvi sarsıntısı, qəhrəmanlıq və itki kimi mövzuların dərin poetik təsvirinə çevrilir.

Birinci Dünya müharibəsi illərində Yovkov Yunanıstan sərhədlərində **mühafizə zabit**i kimi xidmət edir. Müharibənin ağırlı təcrübəsi onun bədii təfəkküründə humanist ideyaların güclənməsinə səbəb olur. 1917-ci ildə Sofiyaya qayıdaraq **“Voenni İzvestiya”** (“Hərbi Xəbərlər”) qəzetində müxbir kimi çalışır. Bu dövrdə publisistik yazılarında xalqın taleyinə, əsgərlərin mənəvi durumuna, müharibənin insan psixologiyasına təsirinə toxunur. Ömrünün son on ilini **Xarici İşlər Nazirliyində tərcüməçi** kimi çalışaraq keçirir.

Bu illərdə Yovkovun yaradıcılıq fəaliyyəti daha da intensivləşir. O, kənd həyatının mənəvi təmizliyini, insan təbiətinin ziddiyyətlərini və gözəlliyini təsvir edən bir sıra əsərlər yazır. Onun nəsrində xalq ədəbiyyatının səmimiliyi, lirizm və epik dərinlik harmonik şəkildə birləşir.

1930-cu illərin ortalarında sağlamlıq problemləri ilə üzləşən yazıçı ağır xəstəliyə tutulur. Buna baxmayaraq, son illərində də məhsuldar yaradıcılığını davam etdirir. **1937-ci ildə** Sofiyada vəfat edən Yovkov, bolqar ədəbiyyatında nəsr sənətinin zirvələrindən biri kimi yadda qalır.

Yovkovun vəfatı dövrün ədəbi ictimaiyyəti üçün böyük itki kimi dəyərləndirilmişdir. Onun yaxın dostu və tənqidçi **Georgi Tsanev** “15 oktyabr 1937-ci ildə İvan Vazovdan sonra Bolqar nəsrinin ən böyük ustası Yordan Yovkov dünyasını dəyişdi” – deyə yazır və qeyd edir ki, Yovkov həm milli, həm də bəşəri dəyərləri nəsr dili ilə birləşdirə bilmişdi [1, s. 39].

Tsanevin fikrincə, Yovkovun üslubu həm **sadəliyi**, həm də **dərin poetik duyğusu** ilə seçilirdi. O, bəzən romantizmə, bəzən isə tənqidi realizmə yönələn özünəməxsus sənət metodu ilə Bolqar nəsrini **Avropa ədəbi səviyyəsinə** qaldırmışdı [1, s. 7].

Müasir tədqiqatçı **Svetlozar İgov** isə Yovkovun ədəbi dünyasını **“dastanvari müdriklik və mənəvi harmoniya ilə zəngin”** adlandırır. Onun fikrincə, Yovkovun yaradıcılığı Bolqar hekayəçiliyinin **İvan Vazov** və **Elin Pelin** kimi sənətkarlarla başlayan xəttini tamamlayaraq üçüncü böyük zirvəni təşkil edir.

İgov həmçinin qeyd edir ki, Yovkovun nəsr dünyası **universal humanizm** ideyasına əsaslanır və onu **Çexov, Mopassan, Bunin, O’Henri, Şervud Anderson və Heminquey** kimi dünya hekayə ustaları ilə bir sıraya gətirir [2, s. 460].

Yovkovun bədii yaradıcılığı sadəcə estetik dəyər daşıyır, həm də Bolqar xalqının mənəvi kimliyini, kənd həyatının etik prinsiplərini və insana olan dərin inamı ifadə edir. Onun əsərlərində qəhrəmanlıq, mərhəmət, mənəvi saflıq və vətən sevgisi bir-birini tamamlayan əsas motivlərdir.

Bütün bunlara görə, Yovkov XX əsr Bolqar ədəbiyyatında **“milli humanizmin simvolu”** kimi qəbul edilir. Onun nəsrində insan və təbiət münasibətləri, insanın mənəvi dirənişi və əxlaqi gözəlliyi ədəbi dəyərlərin mərkəzinə çevrilmişdir.

Yordan Yovkovun həyat və yaradıcılığı üzərində sistemli şəkildə çalışan ədəbiyyatşünaslardan biri, bolqar ədəbiyyat tarixinin görkəmli tədqiqatçısı **İvan Sarandev** olmuşdur. Onun fikrincə, Yovkov **İvan Vazov** və **Elin Pelin** kimi klassiklərdən sonra Bolqar xalqının ədəbi özünüdərkində yeni bir mərhələ açmışdır. Sarandev yazıçını **Bolqar ədəbiyyatının klassikləri** sırasında dəyərləndirərək qeyd edir ki, “Yovkov, xalqın mənəvi və bədii şüurunda yeni bir pillə formalaşdıraraq milli ədəbiyyatın təməl simalarından birinə çevrilmişdir” (Sarandev, 1994). Tədqiqatçıya görə, Yovkovun humanizminin əsası sosial mövqelərin deyil, **əxlaqi prinsiplərin** üstünlüyündə gizlidir. O, insana münasibətində siyasi və ya ideoloji de-

yl, **etik mövqedən** çıxış edir. Bu baxımdan Yovkovun yaradıcılığı, yalnız sosial reallıqların təsviri deyil, həm də mənəvi məsuliyyətin bədii ifadəsi kimi dəyərləndirilir.

Bolqar ədəbiyyat tarixçisi və folklorşünas **Petr Dinekov** da yazıçının humanist baxışlarını fərqli müstəvidə təhlil edir. O, qeyd edir ki, Yovkovun humanizmi dövrünün sosial-siyasi məsələlərinə birbaşa münasibətdə deyil, **adi insanların daxili aləminin, hiss və duyğularının bədii təsvirində** özünü göstərir. Dinekovun sözləri ilə desək, “Yovkov üçün humanizmin qaynağı gündəlik həyatda, xüsusilə də müharibə ərafəsində Dobruca kəndlərinin sadə sakinlərinin mənəvi dünyasında gizlidir” [3, s. 12]. Yəni Yovkovun əsərlərində böyük ideoloji mübahisələrdən çox, **insanın daxili gözəlliyi, səbir və mərhəməti** ön plandadır. Onun humanizmi fəlsəfi deyil, mənəvi və insani ölçülərlə ifadə olunur.

Türk ədəbiyyatında Yovkov haqqında fikir bildirən tədqiqatçılardan biri – şair, yazıçı və ensiklopedist **Sabri Esat Siyavuşgil**, yazıçının sənət üslubuna və insan anlayışına xüsusi diqqət yönəldir. Onun fikrincə, Yovkov “**kənd həyatının və kəndlinin yazarıdır**”, lakin bu həyatın təsvirində o, sosial qarşıdurmanı deyil, insanın **öz taleyi ilə mübarizəsini** mərkəzə çəkir [4, s. 9]. Siyavuşgil vurğulayır ki, Yovkovun kəndi sosial siniflər arasında mübarizə meydanı deyil, **həyatın təbii axışının, insanın taleyi ilə barışıq halının** məkanıdır. Onun kəndliləri “əzən və ya əzilən” deyil, sadəcə **öz talelərinin daşıyıcısı** olan canlı insanlardır.

Eyni zamanda, tənqidçi yazıçının qəhrəmanlarına yönəlik münasibətində **mərhəmət və anlayış** elementlərinin üstünlüyünü qeyd edir. Yovkovun dərin insan sevgisi Siyavuşgilə görə, **Füzulinin təmiz və səmimi eşq fəlsəfəsini** xatırladır: yazıçı insanı onun dərdi və mənəvi ağrısı ilə sevir. Bu baxışların fonunda Yovkov həm **realist**, həm də **humanist sənətkar** kimi səciyyələndirilir. Onun diqqət mərkəzində olan əsas mövzu **adi insanın mənəvi ucalığı**, gündəlik həyatdakı etik davranışlar və insanın öz vicdanı ilə münasibətidir [5, s. 360].

Tədqiqatçı **İskra Panova** isə Yovkovun bədii aləmini fərqli bucaqdan dəyərləndirərək qeyd edir ki, onun əsərlərində fərdi insan taleləri **milli və tarixi məsələlərin önünə keçir**. Yəni yazıçı üçün əsas məsələ millət və siyasət deyil, **insanın mənəvi mahiyyətidir**. Panova əlavə edir ki, Yovkovun qəhrəmanları yalnız etnik və ya sosial mənsubiyyətinə görə deyil, **mənəvi dəyərlərinə görə** fərqlənir. O, insanları əvvəlcə “**ruhən ucalanlar və alçaqlıq göstərənlər**”, daha sonra isə “**Bolqarlar və Türklər**” kimi ayırır [6, s. 124-125]. Bu yanaşma yazıçının **bəşəri baxış bucağının** göstəricisidir.

Bununla yanaşı, Yovkov Bolqar ədəbiyyatında **Türk mədəniyyətini realist baxımdan** təqdim edən ilk yazıçılardan biri kimi dəyərləndirilir. O, əsərlərində Türk obrazlarını dövrün milli təbliğatının təsirindən uzaq, **obyektiv və insani baxışla** təsvir etməyə çalışmışdır. Yovkovun yaradıcılığında türklərin obrazı stereotiplərdən uzaq, **həqiqi həyat müşahidələri** üzərində qurulmuşdur. O, Balkan coğrafiyasındakı çoxmədəniyyətli mühiti insan münasibətlərinin təbii hissəsi kimi təqdim edir.

Bu xüsusiyyət yazıçını yalnız Bolqar deyil, ümumbəşəri dəyərləri ifadə edən bir sənətkar kimi fərqləndirir. Tədqiqatçı **Zeynep Zafer** bu mövzuda qeyd edir ki, “Yovkov, Balkan ədəbiyyatında az rast gəlinən bir şəkildə fərqli etnik köklərdən gələn insanların **daxili dünyasına nüfuz etmək bacarığı** ilə seçilmişdir” [7, s. 71].

Yovkovun əsərlərindəki humanist baxış onu həm Bolqar, həm də regional səviyyədə universal dəyərlərin daşıyıcısına çevirir. Onun qəhrəmanları etnik, dini və ya sosial fərqliliklərdən asılı olmayaraq **insanlıq ideyasını** təcəssüm etdirirlər.

Müxtəlif dillərə tərcümə olunan əsərləri sayəsində Yovkovun yaradıcılığı beynəlxalq ədəbi dairələrdə də tanınmışdır. Yazıçının **yetmişdən çox əsəri** bu günə qədər bir çox dillərə çevrilmiş, dünya oxucusuna təqdim edilmişdir.

Onun əsərlərinin bir hissəsi **türkcəyə** də tərcümə olunmuşdur. Lakin tədqiqatçıların qeyd etdiyi kimi, bu tərcümələrin bir qismi **orijinal bolqar dilindən deyil**, vasitəçi dillər – xüsusilə rus və fransız dilləri üzərindən edilmişdir. Bu fakt, Yovkovun əsərlərinin bədii gücü-

nün birbaşa dilindən tərcümə olunmasının nə qədər vacib olduğunu göstərir. Çünki onun dili sadəcə mətnin vasitəsi deyil, **Bolqar xalq ruhunun ifadə vasitəsidir.**

Beləliklə, ədəbiyyatşünasların çoxu Yovkovu yalnız bir dövr yazıçısı kimi deyil, **etik dəyərlərin, insani harmoniyanın və multikultural yaşayışın daşıyıcısı** kimi dəyərləndirir. Onun yaradıcılığı Bolqar ədəbiyyatında **insan mənəviyyatının və tolerantlığın simvolu** hesab olunur.

Yordan Yovkovun roman və hekayələrindəki qəhrəmanlar, məkanlar və mövzular arasında diqqətəlayiq oxşarlıqlar müşahidə olunur. Onun qısa nəsr nümunələri oxucuya sanki eyni kitabın müxtəlif bölmələrini oxuyurmuş kimi bir təəssürat yaradır. Yovkovun humanist təbiəti, Türk xalqlarına qarşı səmimi rəğbəti və heyranlığı onun hekayələrindəki türk obrazlarının təqdimində açıq şəkildə hiss olunur. Yazıçının romantik duyarlılıqla realist müşahidəni birləşdirən üslubu sayəsində, əsərlərində həmin dövrün türk kəndlilərinin həyat tərzini və mənəvi dünyasını real təsvir olunur. Dobruca bölgəsində yaşadığı illərdə türklərlə yaxın münasibət quran Yovkov onların dilini, adət-ənənəsini və mənəviyyatını yaxından tanımaq imkanı əldə etmişdir. Onun “öteki” anlayışı qərb modernistlərindəki yadlaşmadan fərqli olaraq, yaxınlıq, tanışlıq və qarşılıqlı etimad üzərində qurulmuşdur.

Yovkov ədəbiyyata modernizmin təsiri gücləndiyi dövrdə başlasa da, bu axına tam mənada tabe olmamış, bəzən ona qarşı mövqə sərgiləmişdir. Onun yaradıcılığının əsas mövzuları vətənpərvərlik, kənd həyatının mənəvi dəyərləri, insan ruhunun təmizliyi və daxili azadlıq məsələləridir. Müəllif müharibə mövzusunun insan taleyi və faciəsi kontekstində təqdim etmiş, düşməni belə insan kimi dəyərləndirmişdir. Beləliklə, onun əsərlərində real hadisələr fonunda insanın mənəvi ölçüləri ön plana çəkilir, obrazların daxili aləmi oxucuda dərin təəssüratlar oyadır.

Bolqar ədəbiyyatşünasları Yovkovun dil ustalığını xüsusi vurğulayır. Stefan Popvasilevə görə, Yovkovun əsərləri bolqar dilinin melodik, enerjili və elastik imkanlarını nümayiş etdirən bədii sənədlərdir. O həm milli dilin incəliklərindən, həm də xalq danışığının poetik imkanlarından ustalıqla yararlanmışdır.

Yazıçının “Teleqraf telləri boyunca” (“По жицата”) hekayəsi ilk dəfə 26 iyun 1927-ci ildə “Zora” qəzetində dərc olunmuş və bir il sonra “Antimov hanında axşamlar” toplusuna dəyişiklik edilmədən daxil edilmişdir. Yovkov bu hekayənin yaranma ideyasını belə izah etmişdir: bir gün qəzetdə Dobruca bölgəsində “bəyaz qaranquş” adlı nadir bir quşun peyda olması barədə xəbəri oxuyarkən “bundan gözəl bir hekayə çıxar” deyə düşünmüşdür. Sonralar bu hadisə əfsanəyə çevrilmiş və “ağ qaranquş” bolqar folklorunda ümid və şəfa simvolu kimi qəbul edilmişdir.

Hekayənin süjet xətti beş əsas hadisədən ibarətdir: Petar Moganinin Gunço ilə qarşılaşması, Gunçonun keçmiş taleyi, qızı Nonkanın xəstəliyi, kənddə “ağ qaranquş”ın görülməsi xəbəri və bunun yaratdığı ümidi. Hekayənin bədii gücü, bu hadisələrin təbiiliklə bir-birinə bağlanması və hər bir obrazın daxili faciəsinin oxucuya hiss etdirilməsi ilə yaranır. Nonkanın xəstəliyinə çarə tapmaq ümidi ilə atasının “bəyaz qaranquş” axtarışına çıxması, insanların möcüzəyə inamının bədii təəcəssümüdür. Yovkovun təsvir etdiyi kəndli həyatı, kasıblıq və ümitsizlik içində belə, mənəvi saflığın və inamın qorunması ideyasını ifadə edir.

Hekayənin orijinal bolqarca adı “По жита” (“Tellər boyunca”) metaforik anlam daşıyır. “Tellər” burada insanların talelərini birləşdirən incə bağları simvolizə edir. Yovkovun dili sadə, danışiq tonuna yaxın, lakin poetik çalarlarla zəngindir. O, kəndli həyatının reallıqlarını “yama, potur, köhnə, yıpranmış” kimi xalq leksikonuna məxsus sözlərlə təsvir edir. Hekayədə bəzən türk mənşəli sözlərin işlənməsi də bu mədəni təmasın göstəricisidir.

Əsərdə “bəyaz” motivi on beş dəfə təkrarlanır və saflıq, ümid, möcüzə ideyalarını simvollaşdırır. “Ağ qaranquş” insan ruhunun saf arzusunu, xilas və diriliş inancını təəcəssüm etdirir. Eyni zamanda, “qara”, “qırmızı” və “sarı” kimi rənglər də emosional fon yaradır, kədər və sevincin tonlarını müəyyənləşdirir. Yovkovun üslubu təkrar, nida və dialoqlarla zəngindir; bu isə əsərə həm dinamiklik, həm də təbiilik qazandırır.

Beləliklə, Yordan Yovkovun “Teleqraf telləri boyunca” hekayəsi yalnız bir kənd ailəsinin faciəsini deyil, həm də insanın ümid, inam və mərhəmət duyğularının bədii simvoluna çevrilmişdir. Onun dili, təsvir tərzı və bəşəri mövzulara yanaşması, əsəri həm bolqar, həm də türk ədəbiyyatının ortaq mənəvi dəyərlər xəzinəsinə daxil etmişdir.

İşin elmi yeniliyi. İşin elmi yeniliyi ondan ibarətdir ki, Yordan Yovkovun “Teleqraf telləri boyunca” hekayəsi kontekstində kənd həyatının mənəvi dəyərləri və insan ruhunun incəlikləri sistemli şəkildə araşdırılmışdır. Tədqiqat, əsərdəki ümid, mərhəmət və bəşəri motivlərin realizm və lirizm harmoniyasına əsaslanaraq təhlilini təqdim edir. Yovkovun Türk və Bolqar mədəniyyətləri arasındakı qarşılıqlı təsir və multikultural aspekti elmi baxımdan ilk dəfə geniş kontekstdə qiymətləndirilmişdir.

İşin tədqiqi əhəmiyyəti. Məqalənin nəticələri Bolqar və Balkan ədəbiyyatının öyrənilməsində, müqayisəli ədəbiyyat və mədəniyyət araşdırmalarında tətbiq oluna bilər. Eyni zamanda, materiallardan ali məktəblərin ədəbiyyat və dil fakültələrində dərslik, dərs vəsaiti və seminar materialı kimi istifadə etmək mümkündür. Yovkovun yaradıcılığında humanizm və folklorun əlaqəsinin təhlili müasir ədəbiyyatın mənəvi-estetik problemlərinə yeni baxış bucağı gətirir.

Ədəbiyyat

1. Tsanev, 1982: Цанев, Георги (1982). Йордан Йовков, София: Наука и изкуство.
2. İgov, 1996: Игов, Светлозар (1996). Кратка история на българската литература, София: Просвета.
3. Dinekov, 1962: диников, Петър (1962). Светът на Йордан Йовков, In: Йовков, Йордан (1962). Разкази. София: Български
4. Siyavuşgil, 1966: Siyavuşgil, Sabri Esat (1966). “Türk Dostu Bir Bulgar Yazarı Yordan Yovkov (1880 – 1937)” In: Jovkov, Jordan
5. Zarev, 1977: Зарев, Пантелей (1977). Панорама на българската литература, – т. 2, София: Наука и изкуство.
6. Panova, 1988: Панова, Искра (1988). Вазов, Елин Пелин, Йовков – майстори на разказа, София: Народна просвета.
7. Zafer, 2011a: Zafer, Zeynep (2011a). “Ötekileri” Kucaklayan Bir Sanat Anlayışı”, Littera, – c.29, – s. 67-75.
8. <https://bulgarianhistory.org/tag/>
9. <https://ru.wikipedia.org/wiki>
10. https://homoludens.bg/wpcontent/uploads/2021/11/14_albena_by_yovkov.pdf?utm_source=chatgpt.com
11. <https://chitanka.info/book/518-zhensko-syrtse>
12. https://slavica.indiana.edu/anthology-of-bulgarian-literature/?utm_source=chatgpt.com

Z.F.Alibeyova

Moral Values and Humanistic Aesthetics in the Prose of Yordan Yovkov

Summary

This article provides a comprehensive study of the life and creative legacy of Yordan Yovkov, one of the most prominent figures in 20th-century Bulgarian literature. The research examines Yovkov’s literary world, which unites the principles of realism and humanism, and explores his use of folklore motifs and elements of Christian ethics. Special attention is given to the short story “*Along the Telegraph Wires*”, analyzed in terms of its plot structure, symbolic content, and stylistic features. Yovkov’s work is interpreted as an artistic embodiment of the Bulgarian people’s spiritual identity, the multicultural environment, and universal humanism. Ultimately, his prose style and moral philosophy establish him as one of the key figures not only in Bulgarian literature but also in European realism.

Keywords: realism, Bulgarian literature, mythological element, Romanticism

З.Ф.Алибекова

Духовные ценности и гуманистическая эстетика в прозе Йордана Йовкова

Резюме

В данной статье всесторонне исследуется жизнь и творчество выдающегося представителя болгарской литературы XX века Йордана Йовкова. В исследовании рассматривается его литературный мир, объединяющий принципы реализма и гуманизма, а также способы использования фольклорных мотивов и элементов христианской этики. Особое внимание уделено рассказу «По проводам телеграфа», который анализируется с точки зрения сюжетной структуры, символического содержания и стилистических особенностей. Творчество Йовкова оценивается как художественное воплощение духовной идентичности болгарского народа, мультикультурной среды и универсального гуманизма. В итоге подчеркивается, что его прозаический стиль и моральная философия делают Йовкова одной из ключевых фигур не только болгарской литературы, но и европейского реализма.

Ключевые слова: реализм, болгарская литература, мифологический элемент, романтизм

Rəyçi: fil.f.d., b/m T.N.Mirzəzadə

Redaksiyaya daxil olub: 12.11.2025